

Mannerheim-ristin ritari, marsalkan arkun kantaja

Mannerheim-ristin ritarin n:o 78 Johan Similä (10.1. 1906-18.8. 2002)

”Ylipäällikkö on pvm:llä 9.8.42 nimittänyt Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi korpraali Johan Kustaa Similän.

Korpraali Similä on erittäin rauhallinen ja peloton taistelija, johon ovat yhdistyneet hyvän ampujan ja karaistun eränkävijän kaikki hyvät ominaisuudet.

Ampumataitoaan hän tarvitsikin joutuessaan vain ”pystykorvalla” varustettuna erään toverinsa kanssa torjumaan 2:lla konekiväärillä vahvistetun viholliskomppanian hyökkäyksen.

Maastokin oli vielä viholliselle sikäli edullinen, että se salli etenemisen kuollessa kulmassa aina 40 metrin, siis käsikranaatin heittoetäisyyden päähän. Tarkalla ja nopealla kivääritulellaan ja pysymällä vihollisen tuesta ja käsikranaateista huolimatta paikallaan pelasti korpraali Similä tilanteen.

Myöhemmin avuksi rientänyt osastomme löi vihollisen takaisin. Täten joukkojemme vastaiselle toiminnalle elintärkeä maastokohta, Kivikkukula, pysyi hallussamme ensikädessä hänen rohkean ja rauhallisen toimintansa ansiosta.”

Tällä ylipäällikön päiväkäskyllä temmesläisestä Johan Similästä maanviljelijästä ja puusepästä tuli ritari, Mannerheim-ristin ritari.

Similä syntyi Temmeksen Käräsänkylällä. Perheessä oli 11 lasta. Kahdeksan poikaa ottivat osaa maanpuolustustyöhön niin rauhan kuin sodan aikana. Johan oli mukana jo kansalaissodan tapahtumissa vartiotehtävissä Limingassa.

Hänen kuulonsa oli heikentynyt ja hänet vapautettiin asepalveluksesta. Hän osallistui aktiivisesti Temmeksen suojeluskunnan toimintaan ja hankki sodassa tarvittavia taitoja. Hän oli tarkka ja nopea ampuja, jota taitoa hän pian tarvitsi.

Talvisodan aikaan Similä kutsuttiin toisten kutsunnoissa vapautettujen tavoin asepalvelukseen. Lyhyen koulutusjakson jälkeen hänet määrättiin jatkosodan alkaessa Kevyt osasto 5:een.

Tässä porukassa hän kävi läpi raskaat Uhtuan suunnan taistelut haavoittuen kaksi kertaa.

Elokuussa 1941 joukko oli saavuttanut kuuluisat Kis-Kis-kukkulat. Oli elokuun 11. päivän aamuyö kello 0.30. Venäläinen komppania, johon kuului 150 miestä ja kaksi konekivääriä, hyökkäsi kiivaasti kukkulaa puolustavia suomalaisia vastaan. Suomalaiset joutuivat perääntymään, vain kopraali Similä ja yksi muu mies jäivät paikoilleen. Avara maasto ei antanut heille mahdollisuutta perääntyä. Oli jatkettava taistelua.

Similä hyödynsi suojeluskunnassa hankittua ampumataitoaan ja surmasi ainakin 30 vihollista. Pysymällä rohkeasti paikallaan vihollisen tulituksesta ja käsikranaateista huolimatta Similä pelasti tilanteen ja kukkulat jäivät suomalaisten haltuun.

Tilanteen vaikeutta kuvastaa hyvin se, että viimeinen vihollinen oli hänen kansa saman kiven suojassa. Vihollinen kaatui melkein Similän päälle.

Similän toiminta hakee vertaistaan. Se kertoo yksilön vastuun merkityksestä. Jokainen on tehtävässään tärkeä, kun velvollisuuden hoitaa kunnialla.

Korostaakseen Mannerheim-ristin arvoa marsalkka halusi, että hän itse luovuttaa ritarimerkin päämajassa ritareilleen. Similälle kunniamerkki luovutettiin Temmeksen suojeluskuntatalolla pidetyssä juhlassa 20.8. 1942. Mannerheim-ristin luovutti eversti A. Vuokko. Hän onnitteli merkin saajaa myös armeijakunnan komentajan Siilasvuon ja divisioonan komentaja eversti Fagnäsän puolesta.

Johan Similälle on myönnetty myös kenraali Keitelin allekirjoittama Saksan rautaristi.

Sodan jälkeen olivat edessä rauhantyöt ja jälleenrakennus. Vielä kerran Mannerheim-ristin ritari Johan Similä sai palvalle ylipäällikköään.

Suruviesti Sveitsin Lausannesta tavoitti suomalaiset 28.1. 1951, Suomen marsalkka, tasavallan presidentti, vapaaherra Carl Gustaf Mannerheim oli kuollut. Marsalkka oli määrännyt yhdeksi arkkunsa kantajaksi Johan Similän. Kaikki kahdeksan arkkua Hietaniemen sankarihaudoilla kantanutta olivat Mannerheim-ristin ritareita.

Similän lisäksi vain sotamies Eero Seppänen olivat tavallisia sotilaita. Muut kantajat olivat Paavo Talvela, Ilmari Juutilainen, Eero Laaksonen, Adolf Ehrnrooth, Lauri Skyttä ja Ruben Lagus. He laskivat marsalkan haudan lepoon.

Maalaismiehelle komennus Suomen arvostetuimman henkilön hautajaisiin oli suuri kunnia, mutta samalla myös jännittävä tapahtuma. Similän tytär kertoo, että hänen isänsä ei ollut koskaan käynyt Helsingissä. Liikkuminenkin kaupungissa pelotti.

Rantsilan kirkkoherra Vilho Laurialan veli avusti Similää Helsingissä. Hän oli vastassa rautatieasemalla ja tunnisteena oli piippua polttava mies. Kaikki meni hyvin.

Tytär muistelee isän vaatetuksen askarruttaneen. Sotilailla oli uniformut. Isä päätyi karvalakkiin, lammasnahkapuoliturkkiin, pussihousuihin ja jatsareihin.

Marsalkan hautajaisista 4. helmikuuta 1951 muodostui historiamme suurin kunnianosoitus. Surusaattoa seurasi reilut 100 000 ihmistä.

Mannerheim-ristin ritari

Mannerheim halusi kunniamerkin, joka voitiin samanlaisena – ilman aikaisempaa ”luokkajakoa” – antaa niin kenraalille kuin sotamiehellekin.

Se myönnettiin erinomaisen urheuden, taistellen saavutettujen erittäin tärkeiden tulosten tai erityisen ansiokkaasti johdettujen sotatoimien palkitsemiseksi.

Suomen puolustusvoimain sotilas hänen sotilasarvostaan riippumatta nimitettiin 1. tai 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi.

1. luokan ritariksi nimitettiin kaksi henkilöä; ylipäällikkö, sotamarsalkka Carl Gustaf Mannerheim ja yleisesikunnan päällikkö, jalkaväenkenraali Erik Heinrichs. Toiset ritarit saivat 2. luokan Mannerheim-ristin.

Mannerheim-ristin ritariksi nimitettiin jatkosodan aikana ja välittömästi sotien jälkeen 191 sotilasta. Ristiin kuului valtion varoista maksettu 50 000 markan kunnialpalkinto.